BIODIVERSITEIT in de BOLLENSTREEK

Weten waar er kansen liggen.

hogeschool

Een project van Living Lab B7

Een rijk landschap

De Duin- en Bollenstreek heeft een unieke cultuur en natuur. Veel mensen bezoeken in het voorjaar de bloeiende velden. Onder dit rijke landschap schuilt echter een complexe streek waar teelt, natuur, recreatie en woningbouw allemaal een plaats willen. Biodiversiteit heeft het moeilijk te midden van al deze verschillende opgaven en is langzaam haar plekje in de Duin- en Bollenstreek aan het verliezen. Flora en fauna, zoals de patrijs trekken zich terug uit het gebied door de vorming van open landschappen. Icoonsoorten zoals de veldleeuwerik en gele kwikstaart gedijen juist goed in de gevormde open landschappen. Om een beter beeld te krijgen van de staat van de biodiversiteit in de Bollenstreek is er een onderzoek uitgevoerd. De vraag die daarin centraal stond is:

‘Wat is de huidige staat van biodiversiteit in de streek?’

Hoe hebben we dit aangepakt?

Iedere oganisatie en inwoner heeft de mogelijkheid om zijn of haar steentje bij te dragen aan het verbeteren van biodiversiteit. Hierbij is het sleutelwoord ‘samen’. We hebben daarom gekeken wie er allemaal invloed kan hebben op biodiversiteit in de streek en wat zij belangrijke aandachtspunten vinden. Verdere data om tot een analyse van de streek te komen, is verkregen via datasets van SOVON, Naturalis, NDFF en Hoogheemraadschap van Rijnland. Samen met de informatie verkregen uit stakeholdersanalyse zijn de opgaven en huidige stand van biodiversiteit in de Duin- en Bollenstreek geïnventariseerd.

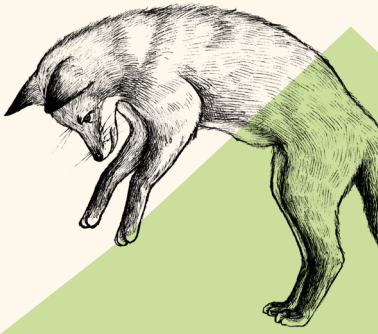

De bevindingen

Uit het onderzoek, uitgevoerd door HAS Hogeschool studenten, is gebleken dat flora en fauna zich vestigen in de duinranden, rondom de Keukenhof, stedelijk gebied en randen van bollenteeltpercelen. Vogels zoals de veldleeuwerik en gele kwikstaart lijken juist meer waargenomen te worden op bollenteeltpercelen. Vaatplanten en vogels zijn de twee meest waargenomen soortgroepen in de streek. Hierna volgen van de onderzochte soortgroepen zoogdieren, amfibieën en vissen. Watergangen in het gebied zijn nog besmet met gewasbeschermingsmiddelen en een overschot aan fosfaat en watervegetatie met name onder water, ondanks de vele maatregelen getroffen om uitspoeling te verminderen. Hierdoor woekeren individuele dieren- en plantensoorten, waardoor het ecosysteem in het water niet meer in balans is. Het gebied is maatschappelijk zeer complex. Recreatie, landbouw, woningbouw en natuur zijn allemaal aanwezig binnen de streek. Gebleken uit de stakeholdersanalyse zijn er 102 organisaties/groepen die direct of indirect affiniteit hebben met biodiversiteitsherstel. Uit deze 102 organisaties zijn er 10 stakeholders naar voren gekomen die het meeste bijdragen met een samenwerking met Living Lab B7. Dit zijn de Bollenstreek gemeenten, ANLV Geestgrond, Greenport Duin- en Bollenstreek, KAVB, Hoogheemraadschap van Rijnland, Zuid-Hollands Landschap, Dunea Duin- en Water, Vereniging Natuur en Vogelbescherming Noordwijk, CultuurHistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek en LTO. Deze organisaties kunnen in verschillende sectoren bijdragen. Op de volgende pagina zijn 3 belangrijke thema's benoemt om biodiversiteit te verbeteren.

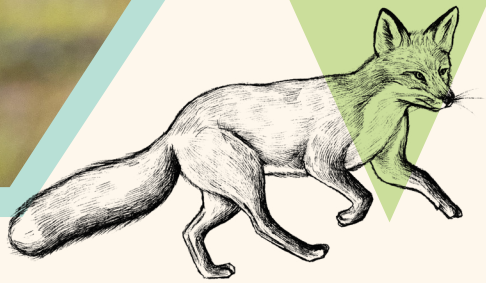

Heggen en hagen

In heggen en hagen wonen, schuilen en eten verschillende diersoorten zoals de patrijs. Een angst van telers is dat deze heggen en hagen dieren bevatten die schadelijk zijn voor de teelt zoals luizen. Dit is echter nog niet onderzocht en de terughoudendheid in het aanplanten van hagen en heggen kan leiden tot een trager biodiversiteitsherstel. Schadelijke dieren zoals luizen en insecten kunnen juist dienen als voedsel voor de patrijs en versterken zelf ook de biodiversiteit. Advies: Organisaties zoals de KAVB en LTO Noord kunnen in samenwerking met Living Lab B7 de terughoudendheid van heggen en hagen aanplanten verminderen door telers te motiveren en kennis over de schadelijkheid van luizen overdragen. CultuurHistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek heeft een cultuurbelang bij het behouden van heggen en hagen, om het historische beeld van de Duin- en Bollenstreek weer naar voren te halen. Om deze reden is het CultuurHistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek ook van belang om mee te werken in Living Lab B7.

Water

Water wordt door iedereen gebruikt, voor drinken, irrigatie en als huisvesting. Het is dus van belang dat de waterkwaliteit zuiver is, een goede biodiversiteit heeft maar natuurlijk ook goed door kan stromen. Fosfaat, een mineraal gebruikt in de landbouw, komt te veel voor in het water waardoor een aantal soorten gaan woekeren. Dit heeft een afnemend effect op biodiversiteit en verminderd ook de doorstroombaarheid van het water. Hoogheemraadschap van Rijnland is momenteel aan het onderzoeken hoe fosfaat uitspoeling verminderd kan worden. Echter is juist het ideale beeld dat het fosfaat niet verloren gaat maar opnieuw gebruikt wordt. Dit heeft een tweedelig positief effect. De teler hoeft minder te investeren op zijn land en het ecosysteem heeft geen overschot van fosfaat. Advies: Een samenwerking tussen Hoogheemraadschap van Rijnland, Dunea Duin en Water en Living Lab B7 is wenselijk om meer onderzoek te doen naar manieren om de fosfaat kringloop in de landbouw te kunnen sluiten en zo uitspoeling naar het oppervlaktewater te kunnen voorkomen.

Patrijs

De patrijs is een icoonsoort van de Duin- en Bollenstreek. In 2021 zijn er maar 13 broedparen waargenomen, wat onveranderd is gebleven in de laatste 5 jaar. Ondanks dat ANLV Geestgrond investeert in het aanplanten van bloemenmengels op akkerranden als voedsel voor de patrijs blijven de aantallen patrijzen laag. Er worden geen slachtoffers gevonden van verkeer of verhongering. Een andere aannemelijke oorzaak voor het lage aantal is dat ze een hapje voor een vos zijn geweest. Advies: De oplossing om dit te voorkomen ligt bij de creatie van meer schuilplaatsen voor de patrijs waarbij het nestsucces ook kan verbeteren. Een samenwerking met Vereniging Natuur en Vogelbescherming Noordwijk, Zuid-Hollands Landschap en ANLV Geestgrond met Living Lab B7 is hierbij wenselijk, waarbij maatregelen niet alleen de patrijs verder helpen maar ook andere diersoorten.

Wat kunt u zelf doen?

Bent u woonachting in de Duin- en Bollenstreek? Ook in uw achtertuin kunt u meehelpen aan de biodiversiteit in de streek! Haal de tegels uit je tuin en plant kruidenmengsels aan die vlinders, insecten, bodemleven en vogels met zich meebrengen. Dit kan ook op een balkon door deze kruidenmengsels in potten te plaatsen. Ook dit brengt de levendige natuur naar uw balkon of achtertuin dichterbij en is ook leuk om naar te kijken! Zelfs als het kruidenmengsel verwelkt dient het nog als voedsel voor het bodemleven. Ondernemers kunnen ook bijdragen aan de biodiversiteit door aan te sluiten met verenigingen in de streek zoals ANLV Geestgrond.

Het project

Dit project is uitgevoerd door 4 studenten, Bart van Beurden, Koos van den Heuvel, Frederieke Koppe en Mayke de Vos voor het lectoraat “Innovatief Ondernemen met Natuur” van de HAS Hogeschool. De HAS Hogeschool is partner van Living Lab B7, waarvan dit project de eerste van 10 projecten zal zijn om de biodiversiteit in de Bollenstreek te verbeteren.

Meer weten?

Als u de gedetailleerde uitvoering en aanbevelingen wilt lezen kunt u de QR code scannen om de volledige rapportage te downloaden. Voor verdere vragen kunt u Daan Groot via d.groot@has.nl contacteren.

Scan de QR code
voor het volledige rapport!

Data partners:

Sovon

Naturalis Biodiversity Center

GEESTGROND

Hoogheemraadschap van Rijnland

Vormgeving door Mayke de Vos